



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 370/2024-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu obce Mútne v konaní vedenom pod č. 982/8/2020, proti postupu Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. 208523/2020, proti postupu Správneho súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 31S/80/2020 a proti postupu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4Sfk/66/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 17. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom obce Mútne v konaní vedenom pod č. 982/8/2020, postupom finančného riaditeľstva v konaní vedenom pod č. 208523/2020, postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31S/80/2020 a postupom najvyššieho správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4Sfk/66/2022. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu správne mu súdu konať bez zbytočných prietahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'učinenia v sume 500 eur od obce Mútne, v sume 500 eur od finančného riaditeľstva, v sume 1 500 eur od správneho súdu a v sume 1 500 eur od najvyššieho správneho súdu. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že obec Mútne ako správca dane rozhodnutím zo 7. februára 2020 vyrubila sťažovateľke miestny poplatok za komunálne odpady a drobné

stavebné odpady vo výške 30,66 eur za obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020. Sťažovateľka napadla rozhodnutie správcu dane odvolaním, o ktorom rozhodlo finančné riaditeľstvo rozhodnutím č. 208523/2020 zo 6. mája 2020 tak, že rozhodnutie správcu dane potvrdilo.

3. Sťažovateľka napadla rozhodnutie finančného riaditeľstva správnu žalobou, o ktorej rozhodol Krajský súd v Žiline (v súčasnosti správny súd) rozsudkom sp. zn. 31S/80/2020 z 30. novembra 2021 tak, že rozhodnutie finančného riaditeľstva zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Finančné riaditeľstvo podalo 20. novembra 2022 kasačnú sťažnosť, o ktorej nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

II. Argumentácia sťažovateľky

4. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v namietanom porušení práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými prietiahmi správnych orgánov a konajúcich súdov v správnom konaní, ktoré začalo 7. februára 2020 a do dňa podania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne skončené. Sťažovateľka s odkazom na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zastáva názor, že napadnuté konanie je v okolnostiach prejednávanej veci potrebné posudzovať ako celok, keďže konania pred správnymi orgánmi a súdmi spolu vecne a právne súvisia.

5. Najvyšší správny súd o kasačnej sťažnosti nerozhodol ani po 4 rokoch a 4 mesiacoch od vyrubenia miestneho poplatku za stavebné odpady, teda po celú dobu nie je odstránený stav právnej neistoty sťažovateľky, ktorá pretrváva. Celková dĺžka konania je neprimeraná a je v rozpore s judikatúrou ESLP.

6. Sťažovateľka je toho názoru, že predmetná vec nie je právne ani skutkovo zložitá a jej celková dĺžka nie je odôvodnená žiadnymi objektívnymi faktormi. Obdobné konania patria do bežnej rozhodovacej praxe správnych súdov a rovnako ako napadnuté konanie nespádajú do kategórie právnych a faktických konaní, ktoré si vyžadujú dobu trvania takmer dva roky pred správnym súdom a ďalšie dva roky pred kasačným súdom.

7. Sťažovateľka je osoba vyššieho veku s vážnymi zdravotnými problémami, a preto sa v danej veci vyžaduje osobitná rýchlosť konania. Sťažovateľka sa svojím správaním nepričinila o predĺženie celkovej dĺžky napadnutého konania. Vzhľadom na predmet konania je zrejmé, že konečné vyriešenie daného sporu je pre sťažovateľku dôležité, a to najmä z hľadiska odstránenia stavu dlhoročnej právnej neistoty. Na margo postupu jednotlivých správnych orgánov a konajúcich súdov sťažovateľka zrekapitulovala doterajší priebeh konania a následne uviedla, že rozhodnutie správneho súdu z 30. novembra 2021 preukazuje jej úspech v spore a zároveň aj nesústredenú a neefektívnu činnosť obce Mútne a finančného riaditeľstva. V súvislosti s postupom najvyššieho správneho súdu sťažovateľka osobitne uviedla, že disponuje spisom od 16. júna 2022, no do dňa podania ústavnej sťažnosti o kasačnej sťažnosti nerozhodol.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny) a porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zbytočnými prietahmi správnych orgánov v správnom konaní a konajúcich súdov v súdnom konaní, ktoré po správnom konaní nasledovalo v dôsledku podanej správnej žaloby.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv postupom obce Mútne a finančného riaditeľstva v správnom konaní:

9. V súvislosti s postupom obce Mútne a finančného riaditeľstva v správnom konaní ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jeho právomoc konať a rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je založená na princípe subsidiarity, tzn. že nastupuje až po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov na ochranu práv uplatniteľných v zhode so zákonom v systéme orgánov verejnej moci. Tomu zodpovedá aj znenie § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

10. Aktuálny stav konania ako celku je taký, že správny súd rozsudkom z 30. novembra 2021 rozhodnutie finančného riaditeľstva zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. januára 2022 a kasačná sťažnosť podaná finančným riaditeľstvom nemá odkladný účinok.

11. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených zákonom domáhať ochrany na správnom súde [§ 2 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)]. Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. Žalobca sa môže žalobou domáhať (aj) odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatom administratívnom konaní, ako aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia za porušenie práv spôsobených nečinnosťou správneho orgánu (§ 242 ods. 1 SSP). Za tejto procesnoprávnej úpravy preto možno konštatovať, že správna žaloba proti nečinnosti spĺňa všetky atribúty účinného prostriedku nápravy, pretože v prípade zistenej nečinnosti správneho orgánu správny súd uloží povinnosť konať a rozhodnúť v konkrétnej lehote, disponuje donucovacím prostriedkom vo forme ukladania pokút správnemu orgánu a dohliada na vec až do skončenia administratívneho konania vydaním rozhodnutia. Zároveň správny súd disponuje právomocou primerane finančne odškodniť ujmu na právach účastníkov správneho konania spôsobenú nečinnosťou správneho orgánu.

12. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, IV. ÚS 158/2018). Podmienka vyčerpania právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, sa nevyžaduje, ak sťažovateľ preukáže, že tieto právne prostriedky nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa musí preukázať sťažovateľ. Existenciu takýchto okolností sťažovateľka ani len netvrdí. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa postupu obce Mútne a finančného riaditeľstva odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv postupom správneho súdu:

13. Pri posudzovaní postupu správneho súdu v napadnutom konaní je významné, že podstatou a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

14. Vzhľadom na to, že napriek podanej kasačnej sťažnosti bolo rozhodnutie správneho súdu v čase doručenia ústavnej sťažnosti právoplatné (rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. januára 2022, pozn.) a spisová dokumentácia sa nachádzala od 16. júna 2022 na najvyššom správnom súde, teda mimo dispozičnej sféry správneho súdu, je zrejmé, že správny súd nemohol v čase podania ústavnej sťažnosti spôsobiť zbytočné prietahy v napadnutom konaní, a tým porušovať čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu označených práv postupom najvyššieho správneho súdu:

15. Ústavná sťažnosť napokon smerovala aj proti postupu najvyššieho správneho súdu v konaní o kasačnej sťažnosti, o ktorej nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti meritórne rozhodnuté, pričom spis bol postúpený najvyššiemu správnomu súdu 16. júna 2022.

16. Z relevantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť

spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

17. V tomto kontexte ústavný súd dáva do pozornosti aj rozhodovaciu prax a judikatúru EŠLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok EŠLP z 15. 10. 1999, č. 26614/95, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, č. 32967/96, body 64, 65 a 66).

18. Posudzujúc dĺžku konania o kasačnej sťažnosti od predloženia spisu (16. 6. 2022) do dňa podania ústavnej sťažnosti (17. 6. 2024), teda dobu 2 rokov, ústavný súd konštatuje, že nedosahuje sama osebe ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by si vyžadovala prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, prihliadnuc najmä na skutočnosť, že právna istota sťažovateľky je aktuálne nastolená existenciou právoplatného rozsudku správneho súdu.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v uvedenej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2024

Libor Duľa
predseda senátu